PROSTENAL® (S PERFECT COMPLEXEM)

serenoae extractum, urticae dioicae extractum, lycopenum

doplněk stravy

ÚVOD

Většina mužů ve vyšším věku je postižena uzlovitým zbytněním prostatické tkáně označovaným jako benigní hyperplazie prostaty (BHP). V rozvoji BHP hraje důležitou roli 5-alfa-dihydrotestosteron (DHT), androgenní metabolit, vznikající z testosteronu ve tkáni prostaty za přítomnosti enzymu 5-alfa-reduktázy. Se stoupajícím věkem u mužů klesá koncentrace androgenů a koncentrace estrogenů relativně vzrůstá. Estrogeny aktivují receptory pro DHT ve tkáni prostaty, podporují tak interakci s DHT a umožňují růst prostaty.

Hyperplazie prostatické tkáně je příčinou dvou druhů příznaků. Zaškrcování uretry vede k tzv. obstrukčním příznakům (oslabený, přerušovaný proud moči) a k nedokonalému vyprazdňování močového měchýře. Tlakem zbytnělé prostaty na močový měchýř jsou způsobovány tzv. iritační příznaky (imperativní nucení k močení, polakisurie a nykturie). Podle míry progrese onemocnění se rozeznávají čtyři stadia BHP.

Terapii BHP lze rozdělit do dvou skupin. V závažnějších stadiích se používají chirurgické výkony, v méně závažných stadiích BHP se používá farmakoterapie. Kromě alfa-1-blokátorů a inhibitorů 5-alfa-reduktázy se v léčbě BHP používají i extrakty z některých rostlin. Výhodou fytoterapeutik je minimum nežádoucích účinků. Mezi osvědčená fytoterapeutika patří extrakty z léčivých rostlin *Serenoa repens* a *Urtica dioica*. Na našem trhu je mj. dostupný přípravek Prostenal, obsahující v klinicky ověřených dávkách oba uvedené extrakty v kombinaci s lykopenem (výrobce označuje tuto kombinaci jako Perfect complex). Vyrábí firma Walmark.

CHARAKTERISTIKA

Tento doplněk stravy obsahuje extrakty z plodů trpasličí palmy (*Serenoa repens*) a kořenů kopřivy dvoudomé (*Urtica dioica*) a lykopen. Jednotlivé složky přípravku se svým působením vhodně doplňují. Standardizovaný extrakt z plodů *Serenoa repens* obsahuje převážně volné i esterifikované mastné kyseliny, dále některé steroly (beta-sitosterol). Účinek extraktu spočívá v inhibici enzymu 5-alfa-reduktázy katalyzujícího přeměnu testosteronu na DHT, a to až z 50 %.[1] Extraktu se připisují i protizánětlivé a imunomodulační účinky.

Extrakt z kořene *Urtica dioica* přispívá k zastavení množení buněk prostatické tkáně, působí podobným mechanismem jako extrakt ze *Serenoa repens* a podstatně zvyšuje jeho účinek. Oba rostlinné extrakty jsou v přípravku obsaženy v klinicky ověřených dávkách.[2]

Lykopen je silným antioxidantem. Jeho zvýšený příjem je doporučován u rizika vzniku karcinomu prostaty.[3] Přípravek Prostenal (s Perfect complexem) přispívá ke zlepšení symptomatologie při BHP.

KLINICKÉ STUDIE

Účinnost a bezpečnost kombinace extraktu ze *Serenoa repens* s extraktem z *Urtica dioica* v léčbě raných stadií BHP byla opakovaně prověřena.[4,5]

V randomizované, multicentrické, dvojitě zaslepené klinické studii5 byla účinnost kombinace extraktů ze *Serenoa repens* a *Urtica dioica* na symptomatologii BHP porovnávána s účinností inhibitoru 5-alfa-reduktázy finasteridu. Zároveň byla hodnocena snášenlivost terapie a vliv iniciálního objemu prostaty na účinnost léčby. Do studie bylo zařazeno 431 pacientů s BHP ve stadiu I a II.

Pacientům byla podávána po dobu 48 týdnů 2krát denně fixní kombinace výtažků ze *Serenoa repens* (160 mg) a *Urtica dioica* (120 mg), nebo finasterid v dávce 5 mg. Soubor byl rozdělen podle ultrasonograficky zjištěného objemu prostaty (40 ml nebo méně, a více než 40 ml).

Výsledky studie ukázaly ekvivalentní účinnost obou typů léčby. Průměrný maximální průtok moči (hlavní sledovaný parametr studie) se po 24 týdnech léčby zvýšil jak u fytoterapie, tak u finasteridu, rozdíl mezi skupinami nebyl statisticky významný (průměrné hodnoty průtoku se zvyšovaly postupně do 24. týdne léčby, poté zůstával průměrný maximální průtok moči do konce studie stabilní). Ke zlepšení průtoku moči došlo při obou typech léčby, a to jak v podskupině pacientů s malou prostatou, tak u podskupiny s větší prostatou. Pokud jde o další sledovaný parametr, zmírňování příznaků BHP, ke zlepšení došlo při obou typech léčby, přičemž rozdíl mezi oběma skupinami nebyl statisticky významný.

Analýza podskupin prokázala nepatrně lepší výsledek v úbytku příznaků u pacientů s větším objemem prostaty (nad 40 ml), ale ke zlepšení docházelo i u podskupiny s menší prostatou. Analýza bezpečnosti prokázala, že ve skupině léčené finasteridem byly nežádoucí účinky častější než u pacientů léčených fytoterapií. Výsledky studie ukázaly, že účinnost uvedených rostlinných extraktů a finasteridu není statisticky odlišná a nesouvisí s objemem prostaty. Snášenlivost kombinace extraktů *Serenoa repens* a *Urtica dioica* byla lepší než finasteridu.

NEŽÁDOUCÍ ÚČINKY, KONTRAINDIKACE

Přípravek je obvykle velmi dobře snášen. Kontraindikací je známá přecitlivělost na některou ze složek přípravku.

DÁVKOVÁNÍ A ZPŮSOB UŽITÍ

1 – 2 tobolky denně (současně nebo rozděleně na 2 dávky), během jídla či po něm, dostatečně zapít, dlouhodobě. Příznivé účinky lze očekávat za 3 – 6 týdnů.

SLOŽENÍ PŘÍPRAVKU PROSTENAL (PERFECT COMPLEX)

1 tobolka obsahuje:

Serenoa repens	*extrakt 160 mg*
Urtica dioica	*extrakt 120 mg*
Lykopen	*3 mg*

Literatura

1. Wilt TJ, Ishani A, Stark G, MacDonald R, et al. Saw palmetto extracts for treatment of benign prostatic hyperplasia: A systematic review. ***JAMA*** 1998; 280:1604.

2. Sökeland J. Combined sabal and urtica extract compared with finasteride in men with benign prostatic hyperplasia: analysis of prostate volume and therapeutic outcome. ***BJU Int*** 2000;86:439–442.

3. Giovannucci E. A review of epidemiologic studies of tomatoes, lycopene, and prostate cancer. ***Exp Biol Med (Maywood)***. 2002;227:852–859.

4. Koch E, Biber A. Pharmakologisch Wirkungen von Sabal- und Urtikaextrakten als grundlage für eine rationale medikamentöse Therapie der benignen Prostatahyperplasie. ***Urologie (B)*** 1994;34:90–95.

5. Metzker H, Kieser M, Hölscher U. Wirksamkeit eines Sabal-Urtica-Kombinationspräparates bei der Behandlung der benignen Prostatahyperplasie (BPH). ***Urologie (B)*** 1996;36:292–300.

Poznámka

Statut přípravku: Doplněk stravy schválený hl. hyg. MZ ČR. Není hrazen z veřejného zdravotního pojištění. Profil přípravku zpracován kolektivem autorů vedeným MUDr. Pavlem Kostiukem, CSc., s využitím odborné literatury.